

УДК 687.1

ОКСАНА ВОДЗІНСЬКА, УЛЯНА БАЛАН,
ОЛЬГА ГАРАНІНА, МАРИНА ВОЛОШКО
Київський національний університет технологій та дизайну

КОСІВСЬКА КЕРАМІКА ЯК ДЖЕРЕЛО НАТХНЕННЯ ПРИ ПРОЄКТУВАННІ КОЛЕКЦІЙ ВИРОБІВ ІНДУСТРІЇ МОДИ

Мета. *Проектування та виготовлення колекції чоловічих фартухів на основі творчого джерела – мальованої косівської кераміки.*

Ключові слова: *колекція фартухів, ручний розпис, акрилові фарби, косівські гончарні вироби, кольоровий код Гуцульщини.*

Постановка завдання. Одним із основних завдань сучасного дизайнера одягу є застосування досягнень науки та мистецтва для створення нових унікальних речей. Мода і мистецтво взаємопов'язані. Предмети українського ужиткового мистецтва стають джерелом натхнення і запозичення ідей для українських та світових дизайнерів.

Методи досліджень. Для виконання поставленого завдання використано методи: творчо-пошуковий та метод аналогій – для дизайн-проектування колекції виробів, ескізування – для відображення ескізів колекції.

Результати досліджень. Жовтий, зелений, коричневий з вкрапленнями синього – кольоровий код традиційної гуцульської мальованої кераміки, яка бере свій початок з часів XVIII століття у Косові на Закарпатті. Цей вид мистецтва вже давно є одним із туристичних символів Гуцульщини нарівні з вишиванкою, народними піснями, стравами карпатської кухні. Посуд, прикраси та елементи інтер'єру виготовляють за унікальною технологією із двох видів глини: коричнево-червонуватої для основи та білої як бази для нанесення малюнків. Особливістю таких глиняних виробів є застосування техніки сграфіто («видряпування») для нанесення зображень (рис. 1).

З 2019 року косівська мальована кераміка внесена до національного переліку нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО, що є свідченням унікальності та значущості народного косівського ремесла для розвитку української культури [1, 2].

Рис. 1. Вироби косівської кераміки як джерело натхнення

Косівські гончарні вироби, як елемент української традиції карпатського краю, стали джерелом творчого натхнення при створенні виробів майбутньої колекції (рис. 2). Споживачами колекції чоловічих фартухів стали працівники мережі закладів громадського харчування, які спеціалізуються на стравах карпатської кухні. Вироби розроблено за замовленням керівника закладу.

Рис. 2. Творчі ескізи колекції «Косівські мандри»

Особливістю запропонованих моделей є застосування традиційних для даного виду мистецтва кольорів (зеленого, коричневого та жовтого). Дизайн оздоблення містить косівські орнаменти та модерні графічні елементи, а також відображає специфіку страв карпатської кухні.

Для реалізації дизайну рисунка моделі-зразка була використана технологія, що поєднує ручний розпис з елементами аерографії (рис. 3) [3]. Такий підхід надає можливість більш творчо та гнучко працювати з матеріалом, дозволяючи художнику втілити задум у найбільш виразній формі [4]. Окрім цього, технологія ручного розпису дозволяє

суттєво зменшити витрати матеріалу та часу, що робить процес більш ефективним та економічним.

Для розпису застосовувалися акрилові фарби для текстилю, які завдяки своїм фізико-хімічним властивостям забезпечують надійне та стійке закріплення рисунка на матеріалі після термофіксації. Це дозволило краще адаптувати первинний ескіз до особливостей текстилю, зберігаючи колірну гамму та чіткість деталей.

Рис. 3. Колекція чоловічих фартухів «Косівські мандри»

Виготовлення виробів у промислових масштабах планується із використанням техніки термодруку для нанесення рисунку на готовий виріб [5].

Висновок. Колаборація традицій української народної культури та сучасних досягнень мистецтва і науки дозволяють дизайнерам створювати унікальні речі, поєднуючи у виробі історію та сучасність.

Література

1. Бекетова І. Традиція косівської мальованої кераміки. *Автентична Україна*. URL: <https://authenticukraine.com.ua/blog/tradicii-kosivskoi-malovanoi-keramik> (дата звернення 02.10.2024).
2. Бушковська Н. Косівська кераміка — спадщина людства ЮНЕСКО. Чим вона унікальна. *Українська правда*. URL: <https://life.pravda.com.ua/culture/2019/12/13/239317/> (дата звернення 30.09.2024).
3. Водзінська, О., Ворона, Н., & KNUTD, L. (2022). Decorating women's jeans in technology hand painting on the basis of petrikivka's motivations. *Fashion Industry*, (1), 38–47. <https://doi.org/10.30857/2706-5898.2022.1.3>
4. Brustreanu Cornelia. Relation between art, design and craft: the importance of learning artistic techniques textile in the formation of future fashion designers. *Review of Artistic Education*, 2024, 28: 195-200. <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=1235975>
5. Березненко С. М., Водзінська О. І., Білоцька Л. Б., Донченко С. М. Технології волого-теплогового оброблення, клейових, зварних з'єднувань та хімізації у швейній галузі. Київ : КНУТД, 2020. 300 с.